

Govor visokog predstavnika, Christiana Schwarz-Schillinga na sastanku regionalnog stola Pakta stabilnosti

Jugoistočna Evropa: Nova logika i novo samopouzdanje

Dame i gospodo,

Dinamične organizacije evoluiraju i prilagođavaju se – i zato mi je posebno drago što se nalazim ovdje u Beogradu na sastanku Pakta stabilnosti čiji je fokus dogovor o optimalnoj konfiguraciji za budućnost ove organizacije.

Promjene su potrebne kako bi Pakt stabilnosti mogao graditi dalje na temelju čvrstih dostignuća iz prvih sedam godina svoga postojanja i kako bi u godinama koje su pred nama mogao postići što veći napredak.

Smatram da Bosna i Hercegovina, koja je bila domaćin prvog samita Pakta stabilnosti i od tada ostala ključni protagonist u tom procesu, može igrati konstruktivnu ulogu u promjeni strukture Pakta stabilnosti i razmatranju njegovih generalnih ciljeva.

Lično nikada nisam sumnjao u važnost pa čak i stratešku *neophodnost* Pakta stabilnosti. Ustvari, u razgovorima sa gospođom Merkel, njemačkim kancelarom, i ministrom vanjskih poslova Steinmeierom, energično sam lobirao da se održi puni angažman njemačke vlade u ovom projektu. Isti stav sam iznosio i u razgovorima sa drugim evropskim vladama.

Mislím da smo došli do momenta kada je neizostavna uloga Pakta stabilnosti prihvaćena u evropskom kontekstu, i u tom smislu

bih želio izraziti zahvalnost kancelaru Schuesselu. Austrija je u toku svoga predsjedavanja Evropskom unijom zadržala stalan i produktivan fokus na jugoistočnoj Evropi.

Kao međunarodni medijator za Bosnu i Hercegovinu radio sam na raznim pitanjima sa koordinatorima Pakta Bodom Hombachom i Erhardom Busekom, (Dr. Busek i ja smo bili i stranačke kolege dugi niz godina). Svaki put smo postizali napredak na *lokalnom* nivou tako što smo razmatrali i koristili mogućnosti za postizanje pozitivnih koraka na *regionalnom* nivou.

Taj aspekt rada Pakta stabilnosti uvijek treba biti u prvom planu – to je direktno vezano za poboljšanje uslova *na licu mjesta*.

Sada, kao visoki predstavnik međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu, i dalje sam cijelim srcem opredjeljen za širok i aktivan angažman na radu Pakta stabilnosti.

Oni među nama koji su prisustvovali usvajanju Pakta u Kelnu 1999. godine i njegovom prvom samitu održanom u Sarajevu u drugoj polovini iste te godine dobro znaju da je Pakt postigao više no što su mnogi skeptici smatrali mogućim, a manje nego što su se oni koji su ga zagovarali nadali.

Regionalni proces zaključivanja aranžmana slobodne trgovine počeo je stvarati prepoznatljivu ekonomsku zajednicu u jugoistočnoj Evropi. Važno je da se ova zajednica ne zasniva samo na geografskoj sinergiji ili uvriježenim trgovinskim vezama. Ona se zasniva na zajedničkim elementima političke i ekonomske tranzicije. Pakt stabilnosti efikasno je isticao i jačao *nove* sinergije i *nove* trgovinske veze.

Mislim da je to kontekst u kom se process promoviranja slobodne trgovine u regiji može najbolje razumjeti. Nije riječ o *nametanju* liberalnog trgovinskog režima jugoistočnoj Evropi; riječ je o odgovoru na *mogućnosti* koje su otvorene uspješnom liberalizacijom domaćih tržišta. Slobodna trgovina sama po sebi neće donijeti prosperitet regiji ili nekom njenom dijelu,

ali slobodna trgovina kao dodatni elementi logični proizvod tržišnih reformi *može* pomoći stvaranju prosperiteta.

Momenat u kome ovaj proces postaje važan je momenat kada počne donositi opipljivu korist građanima – a taj momenat se sve više približava, različitom brzinom u različitim zemljama.

Sa slobodnom trgovinom, kao i razvojem infrastrukture, zaštitom ljudskih prava i borbom protiv organiziranog kriminala, Pakt stabilnosti angažuje se na inicijativama koje se zasnivaju na realnosti na terenu.

Realnost je drugacija u svakoj od ovih zemalja – ali to ne znači da nekim zemljama u regiji Pakt stabilnosti treba manje nego drugima.

Jednostavno, iluzija je misliti da privrede nekih zemalja mogu prosperirati dok privreda njihovih susjeda stagnira.

U regiji se suočavamo sa osnovnim ekonomskim postulatom. Možemo se ili obogatiti zajedno ili ostati siromašni zajedno.

Pakt stabilnosti pokazuje način na koji svi možemo postići prosperitet. On nije prepreka nijednoj od ovih zemalja u njihovim nastojanjima da se dalje integriraju u Evropu. Ustvari, upravo je suprotno. Pakt pomaže kao priprema za Evropu – pomoć u pripremi za konačno članstvo onih zemalja koje se nalaze u okviru postojećih granica EU ali joj se još nisu priključili.

Proces integracije i procesi u okviru Pakta stabilnosti nisu u sukobu nego se međusobno dopunjuju. Niko se neće brže integrirati u euroatlanske institucije tako što će *podcijeniti* važnost inicijativa Pakta stabilnosti.

Već sam ranije pomenuo da je Pakt stabilnosti uradio više nego što su skeptici predviđali a manje nego što su se optimisti nadali. Tačno je da je Pakt počeo artikulirati viziju jugoistočne Evrope koja je pozitivna i zasnovana na ekonomskoj

stvarnosti. Ali nisam siguran da je postigao promjenu imidža ove regije, koja je od suštinske važnosti ako želimo osigurati sveobuhvatan i održiv ekonomski rast.

Ta promjena imidža je težak zadatak, kao što izuzetno dobro znamo u Bosni i Hercegovini, gdje ulažemo dosta energije da uvjerimo međunarodne investitore da je ekonomsko i fizičko zgarište od prije deset godina sada preraslo u održivo komercijalno okruženje.

U BiH polako uspijevamo prenijeti tu poruku. Mislim da cijela regija može izvući pouku iz našeg iskustva.

Jugoistočna Evropa se mora predstaviti partnerima u drugim dijelovima kontinenta i šire sa novom logikom i novim samopouzdanjem.

Moramo doći do momenta kad ćemo moći reći "Kad pomisliš na jugoistočnu Evropu, pomisli na dinamizam!" "Kad pomisliš na jugoistočnu Evropu, pomisli na brzi ekonomski rast!" "Kad pomisliš na jugoistočnu Evropu, pomisli na poduzetništvo!"

Riječ je o suštini ali riječ je i o imidžu. Pakt stabilnosti na idealnom je mjestu da pomogne da se oblikuje i prenese novi imidž jugoistočne Evrope.

Bosna i Hercegovina davno je prestala biti drugo ime za kaos i sve više postaje model poslijeratne obnove. To je u skladu sa našom novom stvarnošću. Slična transformacija imidža jugoistočne Evrope – od skromnog rasta do visokog rasta, od nesigurne interakcije sa ostatkom svijeta do samouvjerene interakcije – također će biti u skladu sa stvarnošću ove regije.

U tom smislu mislim da se na Sarajevo treba gledati kao na jakog kandidata za sjedište sekretarijata reformiranog Pakta stabilnosti.

Ono što je jasno je da se Pakt stabilnosti mijenja zato što se

regija mijenja – a obje te promjene su pozitivne. Uvjeren sam da Bosna i Hercegovina može igrati važnu ulogu u toj pozitivnoj promjeni.

Hvala.